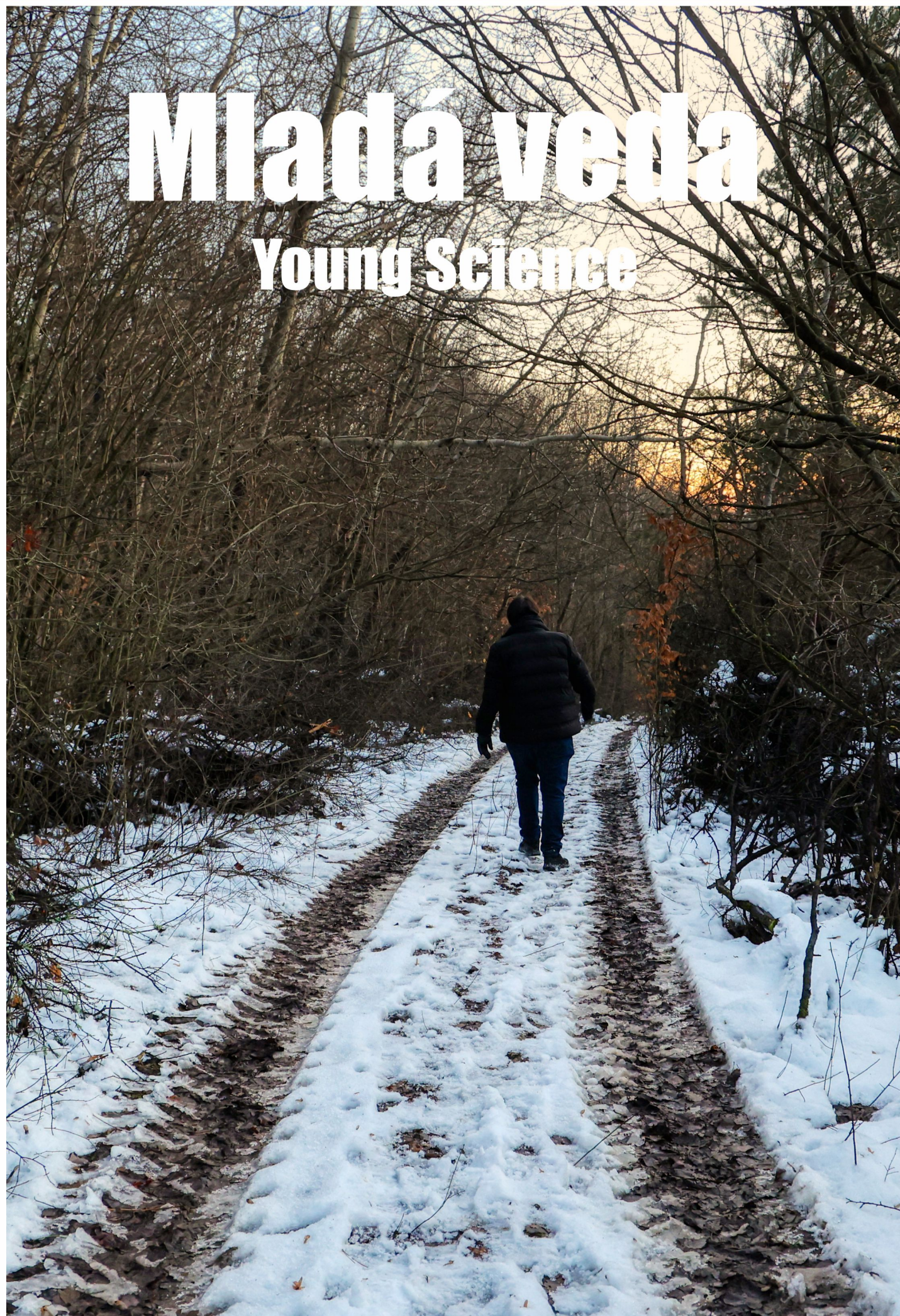

Mladá veda

Young Science

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Číslo 5, ročník 11., vydané v decembri 2023

ISSN 1339-3189, EV 167/23/EPP

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Zimná prechádzka. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

doc. Ing. Peter Adamišín, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

Mgr. Jakub Köry, PhD. (School of Mathematics & Statistics, University of Glasgow, Glasgow)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra verejnej ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

Mgr. Michal Garaj, PhD. (Katedra politických vied, Univerzita sv. Cyrila a Metoda, Trnava)

REDAKCIA

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

Mgr. Martin Hajduk, PhD. (Banícke múzeum, Rožňava)

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSS UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

OBČIANSKA ANGAŽOVANOSŤ ŠTUDENTOV

STUDENT'S CIVIC ENGAGEMENT

Eliška Zásadová, Petra Geľatková¹

Eliška Zásadová je odbornou asistentkou na Katedre sociálnych štúdií, na Fakulte verejnej správy Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Oblasť jej vedeckého záujmu sa zameriava na sociálne aspekty verejnej správy. Vo svojom výskume sa v minulosti zameriavala na problematiku kompetentností volených predstaviteľov verejnej správy. V poslednom období sa vo svojej oblasti výskumu zamerala na občiansku angažovanosť a participáciu mládeže zo sociologického hľadiska. Ide o dôležitý fenomén vo vývoji demokratickej spoločnosti, ktorá v poslednom čase stráca na sile. Petra Geľatková je študentkou magisterskom stupni štúdia na Fakulte verejnej správy Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. V študijnom programe verejná správa, odbor politickej vedy sa zameriava vo svojej záverečnej práci na aktuálny stav a výzvy slovenskej mládežníckej spoločnosti v otázkach participácie a angažovanosti. Dosahuje vynikajúce študijné výsledky nie len pri písaní záverečných prác, ale aj počas celého štúdia.

Eliška Zásadová is an assistant professor at the Department of Social Studies, Faculty of Public Administration, Pavol Jozef Šafárik University in Košice. The area of her scientific interest focuses on the social aspects of public administration. Her research focused on the issue of competencies of elected representatives of public administration in the past few years. Recently, she has focused her field of research on civic engagement and youth participation from a sociological perspective. This is an important phenomenon in the development of a democratic society, which has been losing momentum recently. Petra Geľatková is a master's degree student at the Faculty of Public Administration, Pavol Jozef Šafárik University in Košice. In the public administration study program, the department of political science, she focuses in its final thesis on the current state and challenges of the Slovak youth society in matters of participation and engagement. She achieves excellent academic results not only when writing final theses, but also throughout her studies.

Abstract

According to theoretical knowledge, civic engagement is (among other things) determined by individual predictors – knowledge of foreign languages, interest in public affairs, monitoring of various information sources, higher education, belonging to a higher social class, older age, etc. The aim of the submitted paper is to find out the individual civic involvement in

¹ Adresa pracoviska: PhDr. Eliška Zásadová, PhD., Bc. Petra Geľatková, Fakulta verejnej správy, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Popradská 66, Košice
E-mail: eliska.zasadova@pjs.sk

community or self-help activities (involvement in charity collections, self-help activities, ...) among students of the Faculty of Public Administration.

Key words: youth, students, participation, civic engagement

Abstrakt

Podľa teoretického poznania občianska angažovanosť je (okrem iného) determinovaná individuálnymi prediktormi – znalosť cudzích jazykov, záujem o veci verejné, sledovanie rôznych informačných zdrojov, vyššie vzdelanie, príslušnosť k vyššej sociálnej vrstve, vyšší vek, a .i. Cieľom predloženého príspevku je zistenie individuálnej občianskej angažovanosti v komunitných alebo svojpomocných aktivitách (zapojenia sa do charitatívnych zbierok, svojpomocné aktivity, ...) u študentov Fakulty verejnej správy.

Kľúčové slová: mládež, študenti, participácia, občianska angažovanosť

Úvod

Nevyhnutnou súčasťou spoločenského života by mala byť participácia. Pojem participácia zahŕňa množstvo javov, akými sú napríklad aktívne zapájanie sa, občianska a politická angažovanosť, účasť na verejnom rozhodovaní, zapájanie sa do činností, ktoré zlepšujú podmienky života v našom okolí, a iné... Občianska angažovanosť je súčasťou politickej angažovanosti. Je významná a dôležitá v akejkoľvek demokratickej spoločnosti, keďže zapája mladých ľudí do vecí verejných, a tiež prináša aj prosperitu pre spoločnosť v krajine. Medzi študentmi a medzi mladými ľuďmi sú tieto činnosti a aktivity nutnou požiadavkou pre zlepšenie či už budúcnosti mladých ľudí ako takých, ale aj skvalitnenie spoločenského života ostatných sociálnych skupín. Mladí ľudia a študenti predstavujú akýsi potenciál pre sociálny rozvoj spoločnosti v krajine, a preto je dôležité posilňovať participáciu mládeže vo viacerých formách a podobách.

Participácia mládeže

Pri hľadaní slovenských ekvivalentov pojmu participácia sa stretávame s výrazmi ako spoluúčasť, zapojenie. Participácia je termín, ktorý sa postupne zavádza, aby sa naznačilo, že mladí ľudia participujú na procese sociálneho rozvoja - alebo jeho časti - ich názory sa považujú za rovnocenné s názormi dospelého, berúc do úvahy špecifické detaily spojené s detstvom a dospievaním. Participácia sa vyžaduje vo všetkých aspektoch spoločnosti. Participácia ako účasť občana na činnostiach verejnej správy je nevyhnutným predpokladom demokratického základu správy. (Miháliková a kol., 2005; (Džatková, Miňová, 2022)

Pojem participácia je definovaný aj publikáciou Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, konkrétne *..., pod pojmom participácia chápeme zapájanie širokej verejnosti do správy vecí verejných. Zapájanie verejnosti môže byť prítomné vo všetkých fázach politického rozhodovania- vo fáze tvorby, navrhovania, rozhodovania, implementácie, monitorovania, hodnotenia a revízie politiky*. (ÚSVpROS, MVSR 2021)

Na základnej úrovni, participácia značí zapájanie ľudí do rozhodnutí, ktoré ovplyvňujú ich nažívanie. Prostredníctvom participácie ľudia rozpoznávajú príležitosti a metódy konania, zároveň budujú solidaritu s cieľom dosiahnuť zmenu. Zmysluplná participácia závisí od toho, či sú ľudia ochotní a schopní vyjadriť svoj názor a zúčastňovať sa na veciach verejných.

Apgar, Thorpe, 2021). Participácia sa v súčasnosti vyžaduje od všetkých občanov na všetkých aspektoch spoločnosti. Dnes sa aktívna participácia sústreďuje na prácu s deťmi a mládežou. (Miháliková a kol., 2005)

Občianska angažovanosť

Angažovanosť sa považuje za zúčastnenosť, účasť na konkrétnom druhu aktivity. Občianska angažovanosť zahŕňa špecifickú aktivitu alebo postoj k občanovi ako k celku. Angažovanosť možno opísať ako záujem človeka o konkrétnu problematiku, táto činnosť zahŕňa prvky zaujatosti a pozornosti. Občianska angažovanosť je pojem, ktorý označuje záujem o veci verejné a aktívnu účasť v spoločnosti. (Plichtová, Šestáková, 2018)

Pod pojmom občianska angažovanosť mnohí bežne rozumejú účasť občanov v spoločenských organizáciách, ako aj účasť vo voľbách a politických aktivitách. Sú však aj jednotlivci, ktorí za občiansku angažovanosť považujú predovšetkým organizovanie petícií alebo účasť na verejných zhromaždeniach. Z abstraktnejšej perspektívy sa občianska angažovanosť neobmedzuje len na účasť na rozhodovaní, ale zahŕňa aj účasť na vytváraní občianskej spoločnosti. (Kolíková a kol., 2005)

Primárnou zložkou občianskej spoločnosti je nevolebná participácia, ktorá slúži ako spojnica medzi súkromnou, politickou a štátnou sférou. (Sekerák, 2017)

Občianska angažovanosť má viacero aspektov, z ktorých každý aspekt má dvoje špecifické atribúty. Jednou z najkomplexnejších klasifikácií týchto aspektov uvádza Dalton (1988). Dalton kategorizoval päť rôznych druhov angažovanosti a to teda hlasovanie na voľbách, účasť na kampaniach, účasť na komunálnych akciách, kontaktovanie verejného činiteľa s osobným problémom a protest. Dalton opísal každý z týchto druhov angažovanosti pomocou piatich kritérií, ktoré sú založené na miere vyvíjaného tlaku alebo získavaní informácií o preferenciách, podľa zamerania činnosti (individuálne alebo kolektívne výsledky), podľa miery konfliktnosti, miery iniciatívy a stupňa potrebnej spolupráce s inými jednotlivcami. (Bútorová, Gyárfášová, 2010) Občianska angažovanosť sa často považuje za životne dôležitý prvok demokratických hodnôt a podľa autoriek, výsledkom občianskej angažovanosti sú lepšie verejné rozhodnutia a politiky. Participácia zvyšuje dôveru verejnosti v štát a verejný sektor, znižuje mylné predstavy obyvateľov, že na ich názore nezáleží a že nie je dôležitý a pomocou dobrovoľníctva sa zvyšuje kvalita života či už samotných dobrovoľníkov, ale aj tých, ktorých sa samotný problém týka. Občianska angažovanosť je v demokratickej spoločnosti významná a dôležitá. Takáto spoločnosť zapája mládež do vecí verejných, no zároveň napomáha krajine svojou prosperitou.

Občiansku angažovanosť možno kategoricky definovať ako iniciatívu jednotlivcov smerom k riešeniu spoločenských problémov. Aktívna účasť občanov sa považuje za hmatateľný znak občianskej angažovanosti. Ľudia sa môžu angažovať do spoločnosti nielen tým, že sledujú verejné dianie alebo politickú situáciu na Slovensku, ale aj tým, že sa zapájajú priamo do spoločenského života prostredníctvom rôznych iniciatív a svojpomocných aktivít. Ak človek participuje na spoločenských alebo politických aktivitách, stáva sa aktívnym účastníkom spoločnosti.

Politická angažovanosť

Súčasťou občianskej angažovanosti je aj politická angažovanosť, ktorá je považovaná za základnú formu participácie na správe vecí verejných. Pojem politická angažovanosť sa v odbornej literatúre stretáva s dvomi problémami. Prvým problémom je nedostatočná definícia pojmov občianska angažovanosť a politická angažovanosť. Okrem politických aktivít, občianska angažovanosť zahŕňa aj iné aktivity, takže môžeme povedať, že tento pojem je širší a všeobecnejší. Druhý prístup, naopak tvrdí, že rozdiel medzi pojmami politická angažovanosť a občianska angažovanosť sa stráca, pretože mnohé aktivity, ktoré nesúviseli s politikou, mali nakoniec politický charakter. Druhým problémom je obsah tohto pojmu, ktorý zahŕňa rôzne perspektívy- užšie alebo širšie chápanie angažovanosti. Riešia sa aj ďalšie problémové otázky, vrátane otázky kto je participant, či sa za participáciu považujú iba aktivity alebo prejav hodnôt a postojov. (Bardovič, 2015)

Politická angažovanosť je účasť občanov na politike. Najvýznamnejšie aspekty politickej angažovanosti sú zjavné a nesporné. Po prvé, považuje sa to za to aktivitu- samotné sledovanie televízie alebo záujem o politiku sa nepovažuje za účasť. Po druhé, politická angažovanosť je dobrovoľná a nevyžaduje sa, nie je povinná. Po tretie, participácia je účasť jednotlivcov ako amatérov, a nie ako politikov či štátnych zamestnancov. Po štvrté, politická angažovanosť zahŕňa vládu, politiku alebo štát ako celok, neobmedzuje sa na konkrétne fázy, ako je rozhodovací proces v parlamentnom systéme, alebo na špecifické oblasti, ako sú napríklad voľby. Akákoľvek činnosť súvisiaca s vládou, politikou, alebo štátom, ktorá je dobrovoľná, sa považuje za politickú angažovanosť. (Vucetic, 2021)

Politická angažovanosť občanov je dôležitým predpokladom fungovania demokratického systému. Je to spôsob, akým občania realizujú demokratickú vládu, napríklad účasťou na voľbách, účasťou na demonštráciách, podpisovaním petícií a tak ďalej. Politická angažovanosť zahŕňa veľké množstvo rôznych aktivít, vrátane takzvaných nových foriem angažovanosti. K tradičným formám angažovanosti patrí v prvom rade účasť vo voľbách, vstup do politických strán a účasť na demonštráciách. Príkladom nových foriem angažovanosti sú politický aktivizmus na sociálnych sieťach a bojkot. U dnešnej mladšej generácia zaznamenávame pokles účasti na klasických formách angažovanosti a namiesto toho získavajú na popularite práve novšie formy. (Linek a kol., 2017)

Politická angažovanosť sa týka najmä tých foriem participácie, ktorých cieľom je ovplyvňovanie vládnych aktivít, či už priamo ovplyvňujúcich realizáciu verejných politík, alebo nepriamo prostredníctvom voľby zástupcov. Je to jeden zo základných pilierov demokracie, pretože predstavuje „moc občana ako základnú zložku udržateľnosti demokracie prostredníctvom práva človeka podieľať sa na verejných rozhodnutiach“. (Hulín, Miháliková, 2011)

Medzi formu angažovanosti zaradujeme volebné správanie sa. Občianska a politická angažovanosť sa prejavuje v rôznych formách rôznymi silami, čo umožňuje stranám a vládam, ktoré sa vytvárajú, legálne rozhodovať za občanov. Dokonca ani po udelení práva voliť (18 rokov) sú mladí ľudia menej naklonení zúčastňovať sa na volebnom procese tak, ako bolo zamýšľané. Na Slovensku je bežným problémom neúčasť prvovoličov a mladých ľudí vo voľbách, ako aj neúčasť ľudí, ktorí získali svoje volebné právo už skôr. Voľby do zastupiteľstiev na všetkých úrovniach sú jedným z najdôležitejších prostriedkov na uplatnenie

vôle občanov, aby ich zástupcovia mohli legitímne vykonávať svoje povinnosti vo výkone zákonodarnej alebo exekutívnej činnosti. Ďalšou z veľa ďalších foriem je napríklad občianske združovanie. V súčasnosti sa volebné správanie mládeže často spája s ich záujmom o prácu v tradičných občianskych alebo politických organizáciách zameraných na mládež rôznych orientácií. Očakáva sa, že aktívna účasť v týchto organizáciách a hnutiach prinesie pozitívnejšie nastavenie k verejnému životu a pomôže mladým ľuďom uvedomiť si svoje možnosti ovplyvňovať spoločnosť pomocou hlasovania pre politické strany a kandidátov. Mladí ľudia uprednostňujú skôr kultúrne a športové združenia. Existujú aj netradičné formy politickej angažovanosti a to napríklad zúčastňovanie sa občianskeho združenia na rôzne politické témy, zbieranie podpisov vo forme petície, zúčastňovanie sa študentských demonštrácií, písanie článkov na rôzne fóra a tak ďalej. (Hulín, Miháliková, 2011)

Cieľ

Cieľom príspevku je individuálnej občianskej angažovanosti v komunitných alebo svojpomocných aktivitách a identifikovanie miery angažovanosti študentov na politickom živote na Slovensku.

Metóda skúmania a výskumná vzorka

Výskum sa uskutočnil prostredníctvom dotazníka. Otázky v dotazníku boli odvodené z výskumu Jany Plichtovej a Anny Šestákovéj: Spôsoby a miera participácie verejnosti na tvorbe verejných politík (2019). Dotazník bol zostavený tak, aby spĺňal potreby výskumu s cieľom získať čo najpresnejšie odpovede od respondentov, študentov Fakulty verejnej správy UPJŠ v Košiciach. Dotazník bol anonymný, jeho prvá časť sa venuje sociodemografickým otázkam ako sú pohlavie a vek a identifikačnú údaje štúdia - (ročník štúdia, študijný program a forma štúdia). Zisťované bolo tiež, aké cudzie jazyky ovládajú, či študenti pracujú popri štúdiu a či pracujú aj ich rodičia, a teda do akej spoločensko-ekonomickej vrstvy by zaradili seba a svoju rodinu. Ďalšia časť dotazníka skúma, ako často respondenti sledujú politické dianie na Slovensku, kde súčasťou bolo aj zistiť, pomocou akých informačných zdrojov ho sledujú. Záverečná časť dotazníka sa venuje členstvu v organizáciách, výpomoci v komunitách a pýta sa, akým spôsobom sa naši respondenti angažovali v spoločensko-politickom živote na Slovensku za posledný rok.

Zo sociodemografických údajov vyplýva, že výskumnú vzorku tvorilo 87 respondentov, z toho 64 žien (74%) a 23 mužov (26%). Čo sa týka veku, najvyšší vek bol 29 a najnižší 18 rokov. Priemerný vek respondentov bol 23 rokov.

Výsledky

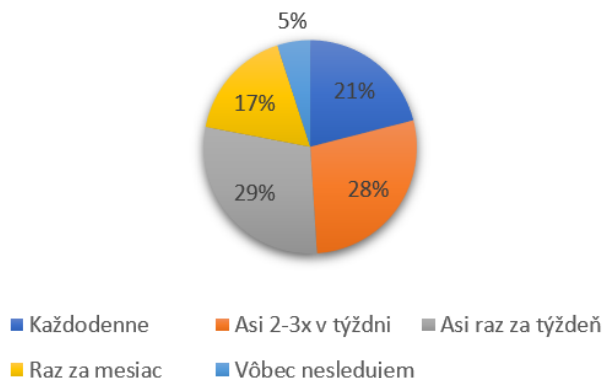
Príspevok uvádza parciálne výsledky výskum, ktoré autorky považujú za najdôležitejšie.

Ako často sledujete politické dianie?

Respondenti pri otázke ako často sledujú politické dianie odpovedali rôznorodo. Asi raz za týždeň sleduje politické dianie 25 študentov (29%), pričom táto odpoveď mala najväčšie zastúpenie. Asi 2-3x v týždni sleduje politiku 24 respondentov (28%). Osemnásť opýtaných,

čo predstavuje 21% študentov sleduje politické dianie každý deň a asi raz za mesiac 16 respondentov (17 %). Dôležitým javom pri tejto otázke bolo zistenie, že 4 študenti (5%) vôbec nesledujú politickú situáciu na Slovensku.

Sledovanie politického diania

Graf 1 – Sledovanie politického diania

Zdroj: vlastné spracovanie výsledkov

Sledovanie politického diania môže jednotlivcom a skupinám umožniť lepšie porozumieť problémom, ktorým spoločnosť čelí, a aké politiky a rozhodnutia môžu byť potrebné na ich riešenie. To môže zlepšiť ich znalosti a povedomie a veciach verejných, čo ich môže inšpirovať k účasti na demokratickom procese a angažovanosti v spoločenskom živote. Zároveň však honba za politikou môže viesť k cynizmu a apatii u tých, ktorí sú sklamaní z politického diania na Slovensku a nemajú pocit, že môžu mať vplyv na to, čo sa deje.

Celkovo možno sledovanie politiky považovať za súčasť občianskej participácie, no samotné sledovanie nestačí. Je potrebné, aby občania prejavili svoj názor a zapojili sa do konkrétnych akcií, ktoré môžu mať vplyv na politiku a spoločnosť ako celok.

Pomocou akých zdrojov sledujete politické dianie?

Prospešnú informáciu v našom výskume zohráva aj typ sledovaných zdrojov. Ako ukazujú výsledky v tabuľke 1, z hľadiska typu sledovaných zdrojov jednoznačne vedú sociálne siete, čiže 83 študentov sleduje politiku napríklad pomocou Facebooku, Instagramu, Twitteru a podobne. Tento fakt určite nie je prekvapujúci, pretože v súčasnej modernej spoločnosti je tento typ zdroja prevládajúci. Politiku prostredníctvom televízie sleduje 57 respondentov, čo môžu predstavovať určité relácie alebo televízne noviny. 36 študentov venuje svoju pozornosť politike prostredníctvom rádia a 18 respondentov využíva pre svoje povedomie o politike aj tlač. Ostatné typy informačných zdrojov môžu predstavovať aj názory od známych, priateľov alebo aj rôzne všeobecné mienky, ktoré využíva 14 respondentov.

Typ sledovaných zdrojov	n
Sociálne siete	83
Televízia	57
Tlač	18
Rádiá	36
Ostatné	14
Vôbec nesledujem	2
Spolu	87

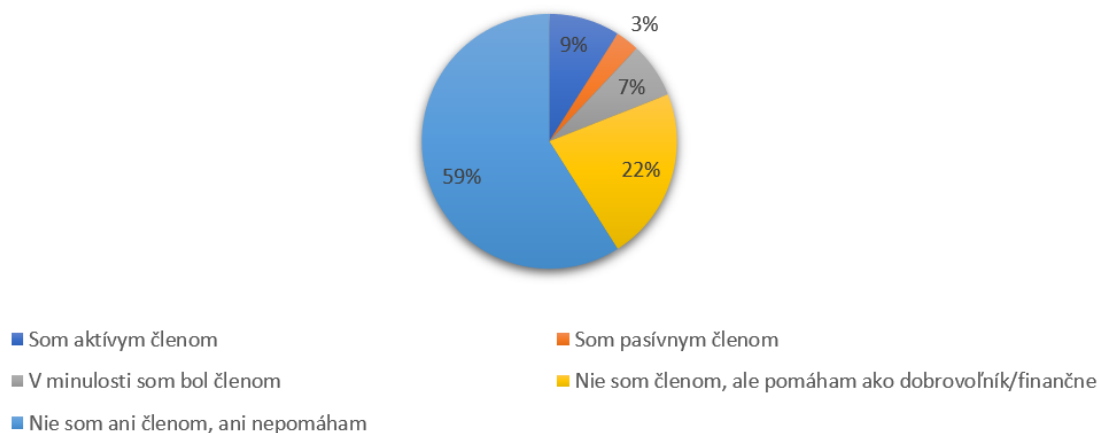
Tabuľka 1 – Zdroje sledovania politického diania
Zdroj: vlastné spracovanie výsledkov

Je dôležité, aby občania pri sledovaní politického diania využívali dôveryhodné informačné zdroje, ktoré sú nezaujaté a spoľahlivé. Týmto spôsobom môžu získať presné a úplne informácie o politických udalostiach. Využívanie nekvalitných a neoverených informácií môže viesť k nezmyselným názorom a zlým rozhodnutiam, ktoré môžu mať negatívny dopad na spoločnosť. Dôležité je, aby občania sledovali politické udalosti z viacerých zdrojov a perspektív, aby získali vyvážený pohľad na rôzne otázky.

Členstvo v organizáciách

Dôležitou súčasťou občianskej angažovanosti študentov v spoločnosti je ich združovanie do spoločenských alebo politických organizácií. Ako ukazuje graf č. 8, miera združovania našich študentov do organizácií je naozaj nízka. Až 51 študentov (59%) nie je ani členom organizácie, ani nepomáha v žiadnej organizácii. 19 respondentov (22%) nie sú členmi v organizácii, ale pomáhajú ako dobrovoľníci alebo prostredníctvom poskytnutia finančných prostriedkov. Aktívnymi členmi je len osem študentov, čo predstavuje 9% z celkového počtu. Naopak pasívnymi členmi sú traja študenti (3%). V minulosti boli členmi v organizácii šiesti respondenti (7%).

Členstvo v organizáciách

Graf 2 – Členstvo v organizáciách
Zdroj: vlastné spracovanie výsledkov

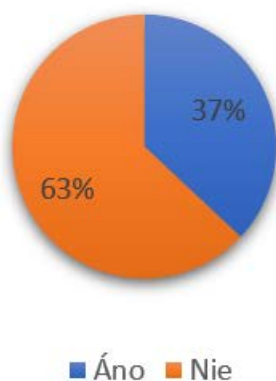
Členstvo v organizáciách môže mať významný vplyv na občiansku angažovanosť študentov, pretože organizácie sa venujú riešeniu konkrétnych problémov, ktoré sa týkajú ich členov a ich komunity. Tým môžu pomôcť ľuďom uľahčiť rozvoj organizačných schopností, získavanie nových zručností a interakciu s ľuďmi, ktorí majú podobné záujmy. Členstvo v organizáciách tiež umožňuje ľuďom zapojiť sa do diskusie a rozhodovacieho procesu na témy, ktoré považujú za dôležité. Organizácie sa môžu organizovať rôzne aktivity, ktoré môžu pomôcť upozorniť na problémy a otázky, ktorým treba v spoločnosti venovať pozornosť. Ďalšou výhodou členstva je, že organizácie môžu vytvoriť tlak na politických lídrov, aby prijali opatrenia, ktoré zlepšia podmienky v danej oblasti.

Byť členom v organizácii však nie je jediným spôsobom, ako sa občiansky angažovať; existujú aj iné spôsoby, ako napríklad účasť na verejných zhromaždeniach, podpisovanie petícií alebo dobrovoľníctvo.

Vypomáhate vo svojej komunite alebo vo svojom okolí?

Alarmujúcim faktom je, že práve 55 študentov (63%) z celkového počtu 87 respondentov, nijak nevypomáha vo svojej komunite alebo vo svojom okolí. Avšak 32 opýtaných (37%) uviedlo, že sa na výpomoci podieľa.

Výpomoc v komunite

Graf 3 – Vypomáhanie v komunite alebo v okolí
Zdroj: vlastné spracovanie výsledkov

Výpomoc vo svojej komunite alebo vo svojom okolí je veľmi dôležitá pre občiansku angažovanosť. Tým, že sa občianska angažovanosť týka zapojenia sa do aktívneho procesu zlepšovania svojej komunity, výpomoc a dobrovoľníctvo sú spôsoby ako môžu občania priamo ovplyvniť a zlepšiť životy ľudí vo svojej komunite. Pomoc môže byť rôzneho charakteru – študenti môžu pomôcť pri organizácii akcií v miestnej komunite, zapájať sa do zbierok, alebo sa stať dobrovoľníkom v miestnej neziskovej organizácii. Dobrovoľníctvo alebo výpomoc má mnoho výhod. Okrem toho, že občan pomáha ľuďom v núdzi, môže tiež pomôcť zlepšiť svoju komunitu a posilniť jej spoločenstvo.

Angažovali ste sa za posledný rok niektorým z nasledujúcich spôsobov?

Tabuľka 2 uvádza angažovanosti študentov na našej fakulte za posledný rok na rôznych úrovniach. Rôznorodosť možností pre občiansku angažovanosť je celkovo pestrá. Pre výsledky nášho výskumu je však dôležité, že až 69 študentov sa zúčastnilo volieb a 54 študentov podpísalo určitý druh petície. Zúčastnenie sa na voľbách je jedným z najdôležitejších spôsobov ako môže občan prejavovať svoju občiansku angažovanosť a ovplyvniť rozhodnutia a zmeny v spoločnosti. Voľby sú významným spôsobom, ako môžu občania ovplyvniť politické dianie v krajine. Okrem toho, že hlasovanie vo voľbách predstavuje dôležitú formu občianskej angažovanosti, je to aj našou zodpovednosťou. Výsledky volieb ovplyvňujú politiku a spoločnosť v ktorej žijeme. Zúčastnením si plníme svoju občiansku povinnosť. Podpísanie petície je najjednoduchší spôsob, ako môžu občania prejavovať svoju občiansku angažovanosť. Petície sú nástrojom, ktorý môže pomôcť zviditeľniť konkrétny problém a pritiahnúť pozornosť verejnosti a politikov. Podpísanie petície môže byť tiež účinným nástrojom pre zmenu zákona alebo politiky.

Svoje prostriedky na charitu darovalo 30 respondentov. V súčasnej dobe, kedy je vysoký počet ľudí v núdzi, darovanie prostriedkov na charitu môže byť dôležité pre zlepšenie kvality života mnohých jedincov a komún. Okrem toho, že pomáhame tým, ktorí to potrebujú, môžeme tak tiež pomáhať so zlepšením celej spoločnosti.

Štátneho referenda sa zúčastnilo 27 študentov a počas pandémie COVID-19 pomáhalo 21 respondentov. V čase vojny na Ukrajine pomáhalo utečencom až 15 opýtaných. Pre vybrané politické strany na Slovensku pracovali 4 respondenti a 3 študenti kandidovali do verejnej funkcie. Zasadnutia obecného zastupiteľstva sa zúčastnilo 7 študentov. Internetových diskusií o verejnom dianí sa zúčastnilo 8 respondentov a takisto 8 respondentov sa zúčastnilo určitého protestu alebo bojkotu. Dôležité je si všimnúť, že 5 študentov sa neangažovalo žiadnym z týchto spôsobov.

Spôsoby angažovania	n
Bol/a som voliť	69
Zúčastnil/a som sa štátneho referenda	27
Pracoval/a som pre politickú stranu	4
Zúčastnil/a som sa zasadnutia obecného zastupiteľstva	7
Kandidoval/a som do verejnej funkcie	3
Podpísal/a som petíciu	54
Daroval/a som prostriedky na charitu	30
Zúčastnil/a som sa internetových diskusií o verejnom dianí	8
Zapojil/a som sa do protestu alebo bojkotu	8
Pomáhal/a som počas pandémie COVID-19	21
Pomáhal/a som utečencom	15
Neangažoval/a som sa vôbec	5
Spolu	87

Tabuľka 2 – Spôsoby angažovania
Zdroj: vlastné spracovanie výsledkov

Záver

V konečnom dôsledku výsledky z dotazníka naznačujú, že existuje veľká rozmanitosť toho, ako sa študenti Fakulty verejnej správy v Košiciach angažujú do spoločensko-politického života. Vieme povedať že aj pandémia COVID-19 a vojna na Ukrajine ovplyvnila množstvo foriem občianskej angažovanosti študentov. Mnoho z nich sa muselo prispôbiť novým spôsobom výučby a komunikácie, čo mohlo viesť k obmedzeniu alebo sťaženiu ich možnosti zapojiť sa do rôznych aktivít.

Je potrebné aby sme si uvedomili, že rozsah a veľkosť vzorky neodzrkadľuje celkovú občiansku angažovanosť študentov na Fakulte verejnej správy. Pracovali sme s takými informáciami, ktoré pre nás boli dostupné vzhľadom na ich ochotu na účasti na dotazníku. Výsledky nášho výskumu nám prehľadali pohľad na to, ako často, akým spôsobom a či vôbec študenti majú záujem o participáciu na spoločenskom a politickom živote, keďže ich štúdium a následne aktivity by mali byť zamerané práve do oblasti spoločenského života.

*Tento článok odporúča na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda:
Mgr. Veronika Džatková, PhD.*

Použitá literatúra

1. DALTON, Russell J., et al., 1988. *Citizen politics in Western democracies: Public opinion and political parties in the United States, Great Britain, West Germany, and France*. Chatham, New Jersey: Chatham House Publishers. ISBN 0-934-540-446.
2. HULÍN, M., MIHÁLIKOVÁ, J., 2011. *Mládež a participácia- odkazy z výskumu*. Bratislava: Iuventa, 2011. ISBN 978-80-8072-136-7.
3. KOLÍKOVÁ, M. a kol., 2005. *Mládežnícka participácia na Slovensku: súvislosti, príklady, nástroje, 1. vyd.* Bratislava: Rada mládeže Slovenska. ISBN 80-969045-4-X.
4. LINEK, L., a kol., 2017. *Občanství a politická participace v České republice*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) / Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 248 s. ISBN 978-80-7419-262-3.
5. MIHÁLIKOVÁ, J., JAMBRICHOVÁ, J., HANEČÁKOVÁ, M. 2005. *Čítanka pre samosprávy: mládežnícka politika na miestnej úrovni, 1. vyd.* Bratislava: Iuventa. ISBN 80-8072-043- 6.
6. VUCETIC, S., 2021. *Greatness and Decline: National Identity and British Foreign Policy*. Montreal: McGill-Queen's University Press ISBN 978-01-902-2863-7.
7. SEKERÁK, M., 2017. Koncept občianskej participácie a participatívnej demokracie nazerané teoretickou optikou. In: *Časopis Sociológia*, 2017, vyd. 49, č. 2 Bratislava: Sociologický ústav SAV. ISSN 1336-8613.
8. BARDOVIČ, J. 2014. Konceptualizácia pojmu občianska participácia. In: *Zborník príspevkov z 2. ročníka Jarnej školy doktorandov UPJŠ*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, s.173-176. ISBN 978-80-8152-292-5.
9. DŽATKOVÁ, V., MIŇOVÁ, K., 2022. Participácia, angažovanosť, e-participácia. In: MITAL, O., ROVENSKÁ, D., ŽUPOVÁ, E. a kol. *Manuál dobrého spravovania pre budúcich expertov verejných inštitúcií*. Košice: ŠafárikPress, s. 24 – 33. ISBN 978-80-574-0083-7.
10. Apgar M., Thorpe J., 2021. *What is participation?* Brighton, Spojené Kráľovstvo, 2021. [online] Dostupné na : < <https://www.eldis.org/keyissues/what-participation>>
11. Bútorová, Z., Gyárfašová, O., 2010. *Občianska participácia: trendy, problémy, súvislosti*. Bratislava: Inštitút pre verejné otázky, 2010. [online] Dostupné na: <<https://www.sav.sk/journals/uploads/05130915Butorova%20Gyarfasova2%20OK%20AF.pdf>>
12. Ministerstvo vnútra SR, 2021. *Splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti* [online] Dostupné na: < https://www.minv.sk/?ros_participacia>

13. Plichtová, J. Šestáková, A., 2018. *Slovník základných pojmov participácie občanov a verejnosti v kontexte demokracie*, Bratislava: Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, 2018. [online] Dostupné na:
<https://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/participacia/vystupy_np_parti/Slovník%20zakladnych%20pojmov%20participacie%20obcanov%20a%20verejnosti%20v%20kontexte%20demokracie.pdf>

Mladá veda

Young Science

ISSN 1339-3189